

Repertoriul jurisprudenței

HOTĂRÂREA CURȚII (Camera a noua)

28 aprilie 2022*

„Trimitere preliminară – Politica agricolă comună – Scheme de sprijin direct – Regulamentul (UE) nr. 1306/2013 – Plăți către beneficiari – Articolul 75 – Termen de plată – Respectare – Lipsă – Refuz implicit al cererii de ajutor”

În cauzele conexe C-160/21 și C-217/21,

având ca obiect cereri de decizie preliminară formulate în temeiul articolului 267 TFUE de Administrativen sad Veliko Tarnovo (Tribunalul Administrativ din Veliko Târnovo, Bulgaria), prin deciziile din 10 februarie 2021 și din 19 februarie 2021, primite de Curte la 10 martie 2021 și, respectiv, la 6 aprilie 2021, în procedurile

„**Nikopolis AD Istrum 2010**” EOOD (C-160/21),

„**Agro – eko 2013**” EOOD (C-217/21)

împotriva

Izpalnitelen direktor na Darzhaven fond „Zemedelie”,

CURTEA (Camera a noua),

compusă din domnul S. Rodin, președinte de cameră, domnul J.-C. Bonichot și doamna O. Spineanu-Matei (raportoare), judecători,

avocat general: domnul P. Pikamäe,

grefier: domnul A. Calot Escobar,

având în vedere procedura scrisă,

luând în considerare observațiile prezentate:

- pentru guvernul ceh, de M. Smolek, J. Pavliš și J. Vlácil, în calitate de agenți;
- pentru guvernul austriac, de J. Schmoll și V.-S. Strasser, în calitate de agenți;
- pentru Comisia Europeană, de M. Kaduczak și G. Koleva, în calitate de agenți,

* Limba de procedură: bulgara.

având în vedere decizia de judecare a cauzei fără concluzii, luată după ascultarea avocatului general,

pronunță prezenta

Hotărâre

- 1 Cererile de decizie preliminară privesc interpretarea articolului 75 alineatul (1) din Regulamentul (UE) nr. 1306/2013 al Parlamentului European și al Consiliului din 17 decembrie 2013 privind finanțarea, gestionarea și monitorizarea politicii agricole comune și de abrogare a Regulamentelor (CEE) nr. 352/78, (CE) nr. 165/94, (CE) nr. 2799/98, (CE) nr. 814/2000, (CE) nr. 1290/2005 și (CE) nr. 485/2008 ale Consiliului (JO 2013, L 347, p. 549, rectificare în JO 2016, L 130, p. 13), astfel cum a fost modificat prin Regulamentul (UE) 2017/2393 al Parlamentului European și al Consiliului din 13 decembrie 2017 (JO 2017, L 350, p. 15) (denumit în continuare „Regulamentul nr. 1306/2013”).
- 2 Aceste cereri au fost formulate în cadrul unor litigii între „Nikopolis AD Istrum” EOOD (denumită în continuare „Nikopolis”) și „Agro – eko 2013” EOOD (denumită în continuare „Agro – eko”), societăți comerciale de producție agricolă înregistrate în calitate de fermier, pe de o parte, și Izpalnitelen direktor na Darzhaven fond „Zemedelie” (Directorul executiv al Fondului Național „Agricultură” – Agenția de Plăți, denumit în continuare „Direktor”), pe de altă parte, în legătură cu cereri de ajutor pentru finanțare în cadrul politicii agricole comune a Uniunii Europene pentru anii agricoli 2018 și 2019.

Cadrul juridic

Regulamentul nr. 1306/2013

- 3 Considerentul (27) al Regulamentului nr. 1306/2013 are următorul cuprins:

„(27) Ajutoarele din partea Uniunii ar trebui plătite la timp către beneficiari, astfel încât aceștia să le poată folosi eficient. Nerespectarea de către statele membre a termenelor de efectuare a plăților stabilite în dreptul Uniunii ar putea crea dificultăți serioase pentru beneficiari și periclita anualitatea bugetului Uniunii. Prin urmare, cheltuielile efectuate fără respectarea termenelor de plată ar trebui excluse de la finanțarea din partea Uniunii. Principiul proporționalității prevăzut în Regulamentul (CE) nr. 1290/2005 [al Consiliului din 21 iunie 2005 privind finanțarea politicii agricole comune (JO 2005, L 209, p. 1, Ediție specială, 14/vol. 1, p. 193)] ar trebui menținut și aplicat în cazul ambelor Fonduri. Pentru a respecta principiul proporționalității, Comisia ar trebui să poată prevedea excepții de la această regulă generală.”
- 4 Articolul 40 din Regulamentul nr. 1306/2013, intitulat „Respectarea termenelor de plată”, prevede:

„În cazul în care dreptul Uniunii stabilește termene de plată, orice plată efectuată de agențiile de plăți către beneficiari înaintea primei date de plată posibilă și după ultima dată de plată posibilă este neeligibilă pentru finanțare din partea Uniunii, cu excepția cazurilor, condițiilor și limitelor care urmează a fi stabilite ținând cont de principiul proporționalității.

Pentru a face eligibile pentru finanțare din partea Uniunii cheltuielile efectuate înaintea primei date de plată posibile sau după ultima dată de plată posibilă, cu limitarea impactului financiar, Comisia este împuternicită să adopte acte delegate în conformitate cu articolul 115 prin care derogă de la norma prevăzută la primul paragraf.”

- 5 Articolul 58 din acest regulament, intitulat „Protejarea intereselor financiare ale Uniunii”, prevede:

„(1) În cadrul [politicii agricole comune (PAC)], statele membre adoptă toate actele cu putere de lege și actele administrative și iau orice altă măsură necesară pentru a asigura protecția eficace a intereselor financiare ale Uniunii și în special pentru:

- (a) a controla legalitatea și corectitudinea operațiunilor finanțate din Fonduri;
- (b) a asigura combaterea eficientă a fraudelor, în special în domeniile cu un nivel de risc mai ridicat, și care să acționeze ca factor disuasiv, ținând cont de costuri și beneficii, precum și de caracterul proporțional al măsurilor;
- (c) a combate, a depista și a corecta neregulile și fraudă;
- (d) a aplica sancțiuni eficace, disuasive și proporționale în conformitate cu dreptul Uniunii sau, în absența acestuia, cu dreptul intern și a iniția proceduri judiciare în acest scop, dacă este nevoie;
- (e) a recupera plățile necuvenite, plus dobânzile aferente, și a iniția proceduri judiciare în acest scop, dacă este nevoie.

(2) Statele membre instituie sisteme de gestionare și control eficiente pentru a asigura respectarea legislației care reglementează schemele de sprijin din partea Uniunii, în vederea minimizării riscului ca Uniunea să sufere prejudicii financiare.

[...]”

- 6 Articolul 74 alineatul (1) din regulamentul menționat, intitulat „Verificarea condițiilor de eligibilitate și reducerile”, prevede:

„În conformitate cu articolul 59, statele membre desfășoară, prin intermediul agențiilor de plăți sau al organismelor pe care le-au autorizat să acționeze în numele acestora, controale administrative privind cererile de ajutor pentru a verifica îndeplinirea condițiilor de eligibilitate pentru acordarea ajutorului. Controalele respective sunt completate de controale la fața locului.”

- 7 Potrivit articolului 75 din același regulament, intitulat „Plățile către beneficiari”:

„(1) Plățile din cadrul schemelor de sprijin și al măsurilor menționate la articolul 67 alineatul (2) se fac în perioada 1 decembrie-30 iunie a anului calendaristic următor.

Plățile se fac în maximum două tranșe, în perioada menționată.

În pofida primului și celui de al doilea paragraf de la prezentul alineat, statele membre pot:

- (a) înainte de data de 1 decembrie, dar nu înainte de 16 octombrie, să plătească avansuri de până la 50 % în cazul plăților directe;
- (b) înainte de data de 1 decembrie, să plătească avansuri de până la 75 % în cazul sprijinului acordat în cadrul dezvoltării rurale menționat la articolul 67 alineatul (2).

În ceea ce privește sprijinul acordat în cadrul dezvoltării rurale, astfel cum este menționat la articolul 67 alineatul (2), primul și al doilea paragraf de la prezentul alineat se aplică în legătură cu cererile de ajutor sau cererile de plată prezentate începând cu anul de cerere 2019.

(2) Plățile menționate la alineatul (1) nu se fac înainte de finalizarea verificării condițiilor de eligibilitate, care trebuie efectuată de statele membre în temeiul articolului 74.

Prin derogare de la primul paragraf, avansurile pentru sprijinul acordat în cadrul dezvoltării rurale menționat la articolul 67 alineatul (2) pot fi plătite după finalizarea controalelor administrative în conformitate cu articolul 59 alineatul (1).

(3) În cazuri urgente, Comisia adoptă actele de punere în aplicare necesare și justificate pentru soluționarea în regim de urgență a unor probleme specifice, în legătură cu aplicarea prezentului articol. Respectivul act de punere în aplicare pot deroga de la dispozițiile alineatelor (1) și (2), dar numai în măsura și pentru perioada în care acest lucru este strict necesar.

Actele de punere în aplicare respective se adoptă în conformitate cu procedura de examinare menționată la articolul 116 alineatul (3).”

Regulamentul delegat (UE) nr. 907/2014

- 8 Considerentul (4) al Regulamentului delegat (UE) nr. 907/2014 al Comisiei din 11 martie 2014 de completare a Regulamentului (UE) nr. 1306/2013 al Parlamentului European și al Consiliului în ceea ce privește agențiile de plăți și alte organisme, gestiunea financiară, verificarea și închiderea conturilor, garanțiile și utilizarea monedei euro (JO 2014, L 255, p. 18), astfel cum a fost modificat prin Regulamentul delegat (UE) 2018/967 al Comisiei din 26 aprilie 2018 (JO 2018, L 174, p. 2) (denumit în continuare „Regulamentul delegat nr. 907/2014”), are următorul cuprins:

„Legislația agricolă a Uniunii include, în cadrul Fondului european de garantare agricolă (FEGA), perioade pentru plata ajutoarelor către beneficiari care trebuie respectate de către statele membre. Plățile efectuate în afara acestor perioade trebuie considerate neeligibile pentru plățile din partea Uniunii și, prin urmare, nu pot face obiectul unor rambursări de către Comisie, astfel cum se prevede la articolul 40 din [Regulamentul nr. 1306/2013]. Analiza plăților ajutoarelor efectuate cu întârziere de statele membre a arătat că unele dintre aceste plăți întârziate se datorează controalelor suplimentare efectuate de statele membre în legătură cu contestații, recursuri și alte litigii naționale. În conformitate cu principiul proporționalității, ar trebui stabilită o marjă fixă legată de cheltuieli, în cadrul căreia nu trebuie efectuate reduceri ale plăților lunare pentru astfel de cazuri. În plus, după depășirea acestei marje, pentru ca impactul financiar să fie modulat proporțional cu întârzierea plății, ar trebui să se prevadă posibilitatea Comisiei de a reduce proporțional plățile din partea Uniunii în funcție de durata întârzierii constatate a plății. Plățile de ajutoare efectuate înainte de prima dată posibilă pentru plată prevăzute de legislația Uniunii din domeniul agricol nu pot fi justificate pe baza aceluiași motive ca plățile efectuate după ultima dată posibilă pentru plată. Prin urmare, nu ar trebui să se prevadă o reducere proporțională în

cazul acestor plăți timpurii. Totuși, ar trebui prevăzută o excepție pentru cazurile în care legislația Uniunii din domeniul agricol prevede plata unui avans de până la un anumit quantum maxim.”

- 9 Articolul 5 alineatul (1) din Regulamentul delegat nr. 907/2014, intitulat „Nerespectarea ultimului termen de plată în ceea ce privește Fondul european de garantare agricolă”, prevede:

„În ceea ce privește Fondul european de garantare agricolă (FEGA), în temeiul excepțiilor menționate la articolul 40 primul paragraf din [Regulamentul nr. 1306/2013] și în conformitate cu principiul proporționalității, cheltuielile efectuate după expirarea termenelor de plată sunt eligibile pentru plăți din partea Uniunii în condițiile stabilite la alineatele (2)-(6) din prezentul articol.”

- 10 Articolul 5a alineatul (1) din Regulamentul delegat nr. 907/2014, intitulat „Nerespectarea ultimului termen de plată în ceea ce privește Fondul european agricol pentru dezvoltare rurală”, prevede:

„În ceea ce privește Fondul european agricol pentru dezvoltare rurală [FEADR], în temeiul excepțiilor menționate la articolul 40 primul paragraf din [Regulamentul nr. 1306/2013] și în conformitate cu principiul proporționalității, cheltuielile efectuate după expirarea termenului de plată sunt eligibile pentru plăți din partea Uniunii în condițiile stabilite la alineatele (2)-(6) din prezentul articol.”

Regulamentul de punere în aplicare (UE) nr. 809/2014

- 11 Articolul 24 din Regulamentul de punere în aplicare (UE) nr. 809/2014 al Comisiei din 17 iulie 2014 de stabilire a normelor de aplicare a Regulamentului (UE) nr. 1306/2013 al Parlamentului European și al Consiliului în ceea ce privește sistemul integrat de administrare și control, măsurile de dezvoltare rurală și ecocondiționalitatea (JO 2014, L 227, p. 69), astfel cum a fost modificat prin Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2018/746 al Comisiei din 18 mai 2018 (JO 2018, L 125, p. 1) (denumit în continuare „Regulamentul de punere în aplicare nr. 809/2014”), intitulat „Principii generale”, prevede:

„(1) Controalele administrative și controalele la fața locului prevăzute de prezentul regulament se efectuează astfel încât să se asigure o verificare eficace:

- (a) a corectitudinii și exhaustivității informațiilor furnizate în cererea de ajutor, în cererea de sprijin, în cererea de plată sau în alte declarații;
- (b) a conformității cu toate criteriile de eligibilitate, cu angajamentele și cu alte obligații privind schema de ajutoare și/sau măsura de sprijin în cauză, condițiile în care este acordat ajutorul și/sau sprijinul sau în care este acordată scutirea de la obligații;
- (c) a cerințelor și a standardelor relevante pentru ecocondiționalitate.

(2) Statele membre se asigură că respectarea tuturor condițiilor aplicabile stabilite de dreptul Uniunii sau stipulate în legislația națională relevantă și în documentele care conțin modalitățile de punere în aplicare sau a condițiilor stabilite de programul de dezvoltare rurală poate fi verificată conform unui set de indicatori verificabili care urmează să fie stabiliți de statele membre.

(3) Rezultatele controalelor administrative și la fața locului sunt evaluate pentru a se stabili dacă eventualele probleme survenite pot, în general, implica riscuri pentru alte operațiuni, alți beneficiari sau alte organisme similare. Prin evaluare se identifică, de asemenea, cauzele situațiilor

respective, eventualele verificări ulterioare care se impun, precum și acțiunile corective și preventive necesare.

(4) Autoritatea competentă efectuează inspecții fizice pe teren în cazul în care fotointerpretarea ortoimaginilor prin satelit sau aeriene ori alte probe relevante, inclusiv dovezile furnizate de beneficiar la solicitarea autorității competente, nu oferă rezultate care să permită formularea unor concluzii definitive acceptabile pentru autoritatea competentă cu privire la eligibilitatea sau, dacă este cazul, dimensiunea corectă a suprafeței care face obiectul controalelor administrative sau la fața locului.

(5) Prezentul capitol se aplică tuturor controalelor efectuate în temeiul prezentului regulament și fără a aduce atingere normelor specifice prevăzute la titlurile IV și V. Totuși, alineatul (3) nu se aplică titlului V.”

- 12 Articolul 25 din Regulamentul de punere în aplicare nr. 809/2014, intitulat „Anunțarea controalelor la fața locului”, prevede:

„Controalele la fața locului pot fi anunțate cu condiția ca acest lucru să nu aducă atingere scopului sau eficacității acestora. Orice preaviz este strict limitat la perioada minimă necesară și nu depășește 14 zile.

Cu toate acestea, în cazul controalelor la fața locului ale cererilor de ajutor sau de plată pentru animale în cadrul măsurilor de sprijin pentru animale sau ale angajamentelor notificate în conformitate cu articolul 14a alineatul (5), preavizul nu depășește 48 de ore, cu excepția cazurilor justificate în mod corespunzător. În plus, în cazul în care legislația aplicabilă actelor și standardelor relevante în materie de ecocondiționalitate impune efectuarea controalelor la fața locului în mod inopinat, reglementările respective se aplică, de asemenea, în cazul controalelor la fața locului referitoare la ecocondiționalitate.”

Litigiile principale și întrebările preliminare

Cauza C-160/21

- 13 Nikopolis este o societate bulgară de producție agricolă, înregistrată în calitate de fermier.
- 14 Aceasta a depus o cerere de ajutor pentru anul agricol 2019 al Programului de dezvoltare rurală pentru perioada 2014-2020, în cadrul a opt scheme de ajutor diferite. Cererea menționată a fost însoțită de documentele necesare, iar datele indicate de societate au fost verificate în mod automat.
- 15 În cadrul unui control la fața locului efectuat între 18 și 21 noiembrie 2019 și care a privit o parte din parcelele exploatate de Nikopolis, s-a constatat că cerințele legale fuseseră respectate. La 23 octombrie 2019, Direktsiya „Technicheski inspektorat” na Darzhaven fond „Zemedelie” (Direcția inspecției tehnice a Fondului Național „Agricultură”) a efectuat un control la fața locului al ecocondiționalității, care, de asemenea, nu a revelat nicio neregulă. Potrivit raportului de control al suprafețelor întocmit de un expert al Inspectoratului tehnic regional din Veliko Târnovo, controalele la fața locului referitoare la toate suprafețele care au făcut obiectul unei

cereri de ajutor, care au fost realizate în perioada cuprinsă între 16 septembrie și 31 octombrie 2019, au indicat existența doar a unei singure parcele, de 0,51 hectare, care nu era eligibilă pentru acest ajutor.

- 16 Printr-o scrisoare datată 25 noiembrie 2019, Izpalnitelna agentsiya „Sertifikatsionen odit na sredstvata ot evropeyskite zemedelski fondove” (Agenția executivă „Controlul certificării resurselor din fondurile agricole europene”) l-a informat pe Direktor că fuseseră efectuate controale la exploatații zootehnice, printre care și o exploatare zootehnică a Nikopolis, și că rezultatele acestor controale au evidențiat existența unor indicii de fraudă care necesitau analize suplimentare. Pe baza acestei scrisori, la 3 decembrie 2019 Direktor a transmis o notă de suspendare a soluționării cererilor vizate de scrisoarea menționată.
- 17 La 6 august 2020, Nikopolis a introdus la Direktor o cerere de plată referitoare la cererea sa de ajutor menționată la punctul 14 din prezenta hotărâre. Printr-o scrisoare din 14 august 2020, directorul executiv adjunct al Fondului Național „Agricultură” i-a răspuns că procesul de soluționare a cererilor de ajutor pentru anul agricol 2019 al Programului de dezvoltare rurală 2014-2020 nu era încă finalizat și că această cerere de ajutor făcea obiectul unui control suplimentar, menționând expres că scrisoarea respectivă nu constituia un act administrativ individual.
- 18 Apreciind că faptul că Direktor nu s-a pronunțat în termenul legal asupra cererii de ajutor menționate constituia o decizie implicită de respingere, Nikopolis a introdus o acțiune împotriva acestei decizii la Administrativen sad Veliko Tarnovo (Tribunalul Administrativ din Veliko Tarnovo, Bulgaria), instanța de trimitere.

Cauza C-217/21

- 19 Agro – eko este o societate bulgară de producție agricolă, înregistrată în calitate de fermier.
- 20 Aceasta a depus o cerere de ajutor pentru anul agricol 2018 al Programului de dezvoltare rurală pentru perioada 2014-2020, în cadrul a 12 scheme de ajutor diferite, printre care măsura 10 „Agromediu și climă”. Cererea menționată a fost însoțită de documentele necesare, iar datele indicate de societate au fost verificate în mod automat.
- 21 În cursul controalelor la fața locului, care au privit o parte din parcelele exploatare de Agro – eko, s-a constatat că fuseseră respectate cerințele de eligibilitate pentru a se beneficia de ajutorul solicitat.
- 22 Agro – eko a obținut plata referitoare la schemele și la măsurile vizate, cu excepția celei care se raportează la măsura 10 „Agromediu și climă”, în legătură cu care nu a primit nicio scrisoare de informare.
- 23 La 21 februarie 2020, Agro – eko a introdus la Direktor o cerere de plată referitoare la cererea sa de ajutor în cadrul măsurii 10 „Agromediu și climă”, menționată la punctul 20 din prezenta hotărâre. Această cerere de plată a rămas de asemenea fără răspuns.
- 24 Apreciind că faptul că Direktor nu s-a pronunțat în termenul legal asupra cererii de ajutor menționate constituia o decizie implicită de respingere, Agro – eko a introdus o acțiune împotriva acestei decizii la instanța de trimitere.

Întrebările preliminare

- 25 În cadrul celor două litigii cu care este sesizată, instanța de trimitere se confruntă cu chestiunea dacă lipsa plății ajutorului în cauză în termenul prevăzut la articolul 75 alineatul (1) din Regulamentul nr. 1306/2013 trebuie considerată ca reprezentând o decizie implicită de respingere a cererilor de ajutor menționate la punctele 14 și 20 din prezenta hotărâre.
- 26 În această privință, instanța de trimitere precizează că jurisprudența Varhoven administrativen sad (Curtea Administrativă Supremă, Bulgaria) cu privire la această chestiune este contradictorie și arată că niciodată Curtea nu s-a pronunțat cu privire la interpretarea articolului 75 din Regulamentul nr. 1306/2013.
- 27 Acestea sunt condițiile în care Administrativen sad Veliko Tarnovo (Tribunalul Administrativ din Veliko Târnovo) a hotărât să suspende judecarea celor două cauze principale și să adreseze Curții următoarele întrebări preliminare:
- „1) Noțiunea «plată» utilizată la articolul 75 alineatul (1) din [Regulamentul nr. 1306/2013] implică încheierea procedurii inițiate ca urmare a unei cereri de plată?
- 2) Obținerea efectivă a sumei solicitate de un [fermier] echivalează cu un răspuns favorabil al agenției de plăți cu privire la cererea de activare a drepturilor la plată și, prin urmare, faptul de a nu primi unele sume de bani, cu toate că plata sumelor aferente măsurii respective a fost anunțată public, constituie un refuz al drepturilor la plată atunci când persoana nu a fost informată cu privire la prelungirea procedurii prin intermediul unor noi controale?
- 3) Termenul prevăzut la articolul 75 alineatul (1) din [Regulamentul nr. 1306/2013] impune statelor membre obligația verificării condițiilor de eligibilitate înainte de expirarea lui, iar această verificare nu poate fi continuată decât cu titlu excepțional?
- 4) Nerespectarea termenului prevăzut la articolul 75 alineatul (1) din [Regulamentul nr. 1306/2013] constituie un refuz implicit al plății ajutoarelor în cazul în care [fermierul] nu este informat cu privire la efectuarea controalelor suplimentare și nu există niciun document scris în legătură cu aceasta?”

Cu privire la întrebările preliminare

- 28 Prin intermediul întrebărilor formulate, care trebuie analizate împreună, instanța de trimitere solicită în esență să se stabilească dacă articolul 75 alineatul (1) din Regulamentul nr. 1306/2013 trebuie interpretat în sensul că lipsa plății, de către agenția de plăți a unui stat membru, a unui ajutor solicitat de un fermier în cadrul programelor politicii agricole comune înainte de expirarea termenului prevăzut de această dispoziție trebuie considerată că reprezintă o decizie implicită de respingere a cererii de ajutor în cauză.
- 29 Cu titlu incident, instanța de trimitere solicită de asemenea Curții să stabilească dacă, în cazul în care ar fi realizate verificări sau controale suplimentare după expirarea acestui termen, împrejurarea că autoritățile naționale competente au informat sau nu solicitantul ajutorului poate să influențeze răspunsul la această întrebare.

- 30 Potrivit jurisprudenței constante a Curții, în vederea interpretării unei dispoziții a dreptului Uniunii, trebuie să se țină seama nu numai de formularea acesteia, ci și de contextul său și de obiectivele urmărite de reglementarea din care face parte această dispoziție (Hotărârea din 26 februarie 2019, Rimšēvičs și BCE/Letonia, C-202/18 și C-238/18, EU:C:2019:139, punctul 45, precum și jurisprudența citată).
- 31 Articolul 75 alineatul (1) din Regulamentul nr. 1306/2013 face parte din capitolul II al titlului V din regulamentul respectiv, intitulat „Sistemul integrat de Administrare și Control”. În conformitate cu această dispoziție, plățile în cadrul schemelor de ajutor și al măsurilor menționate prevăzute la articolul 67 alineatul (2) din Regulamentul nr. 1306/2013 se efectuează în perioada cuprinsă între 1 decembrie și 30 iunie a anului calendaristic următor. Articolul 40 din regulamentul respectiv prevede că orice plată efectuată în afara acestei perioade este neeligibilă pentru finanțare din partea Uniunii.
- 32 În principiu, simpla tăcere a unei instituții, a unui organ al Uniunii sau a unei autorități naționale care pune în aplicare dreptul Uniunii nu poate fi asimilată cu un refuz implicit, cu excepția cazului în care această consecință este prevăzută în mod expres de o dispoziție a dreptului Uniunii (a se vedea în acest sens Hotărârea din 9 decembrie 2004, Comisia/Greencore, C-123/03 P, EU:C:2004:783, punctul 45).
- 33 În speță, este necesar mai întâi să se stabilească dacă reglementarea relevantă a Uniunii conține o dispoziție expresă potrivit căreia, la expirarea acestui termen și în lipsa plății, se consideră că a fost adoptată o decizie implicită de respingere. Or, trebuie să se constate că nu aceasta este situația. Într-adevăr, nici Regulamentul nr. 1306/2013, nici un alt act juridic relevant nu prevăd în mod expres o asemenea consecință.
- 34 În continuare, deși articolul 40 și articolul 75 alineatul (1) din Regulamentul nr. 1306/2013, interpretate în lumina considerentului (27) al acestui regulament, urmăresc să garanteze că fermierii primesc ajutorul financiar în timp util pentru a-l utiliza în mod eficient și pentru a evita punerea în pericol a anualității bugetului Uniunii, din structura generală a acestui regulament reiese totuși că, în anumite împrejurări, plata unui ajutor poate avea loc în mod valabil după expirarea termenului prevăzut la articolul 75 alineatul (1) menționat.
- 35 În primul rând, în scopul protejării intereselor financiare ale Uniunii în conformitate cu articolul 58 din Regulamentul nr. 1306/2013, articolul 75 alineatul (2) din acesta precizează că plățile menționate la articolul 75 alineatul (1) nu se efectuează înainte de finalizarea verificării condițiilor de eligibilitate pe care statele membre trebuie să o realizeze în conformitate cu articolul 74 din acest regulament și cu principiile generale prevăzute la articolul 24 din Regulamentul de punere în aplicare nr. 809/2014. Or, articolul 75 alineatul (2) menționat nu stabilește un termen în care trebuie să fie efectuată această verificare, sugerând astfel că aceasta ar putea fi efectuată după ultima dată de plată prevăzută la același articol 75 alineatul (1) și, prin urmare, că ar putea fi finalizată de autoritățile naționale competente după data de 30 iunie a anului calendaristic următor depunerii cererii de ajutor în cauză. Faptul că fermierul vizat a fost sau nu informat cu privire la efectuarea unor controale sau verificări suplimentare după expirarea termenului prevăzut în această dispoziție este lipsit de relevanță în această privință. Într-adevăr, modalitățile de informare a fermierilor cu privire la soluționarea cererilor acestora sunt lăsate la aprecierea statelor membre, iar articolul 25 din Regulamentul de punere în aplicare nr. 809/2014 prevede, în plus, posibilitatea ca verificările la fața locului să fie efectuate în mod inopinat.

- 36 În al doilea rând, articolul 40 primul paragraf din Regulamentul nr. 1306/2013 prevede în mod expres posibilitatea ca în unele cazuri, condiții și limite, care urmează să fie stabilite în conformitate cu principiul proporționalității, să se facă excepții de la regula conform căreia plățile efectuate de agențiile de plăți către beneficiari înaintea primei date posibile și după ultima dată posibilă nu sunt eligibile pentru finanțare din partea Uniunii. Pe baza acestei dispoziții, Regulamentul delegat nr. 907/2014 prevede, la articolele 5 și 5a, că plățile efectuate cu întârziere de o agenție de plăți sunt, în anumite condiții și într-o anumită măsură, eligibile pentru plăți din partea Uniunii și justifică această derogare, astfel cum reiese din considerentul (4) al acestuia, prin faptul că asemenea întârzieri în efectuarea plăților se pot datora, printre altele, unor controale suplimentare efectuate de statele membre în legătură cu cererile contestate.
- 37 Prin urmare, din interpretarea literală și contextuală a articolului 75 din Regulamentul nr. 1306/2013 rezultă că, deși acest regulament stabilește principiul potrivit căruia plata ajutorului către beneficiari și verificarea condițiilor de eligibilitate care precedă această plată trebuie să aibă loc, ca regulă generală, în termenul prevăzut la articolul 75 alineatul (1) menționat, nu se poate exclude însă ca, în mod punctual, precum și cu respectarea principiilor bune administrări și diligenței, această verificare să poată fi efectuată după expirarea termenului amintit și, în consecință, ca plata respectivă, care poate fi efectuată numai după finalizarea acestei verificări, să aibă loc după data de 30 iunie a anului calendaristic următor depunerii cererii de ajutor în cauză.
- 38 Astfel, termenul prevăzut la articolul 75 alineatul (1) menționat nu are un caracter absolut, ci doar o valoare orientativă. În aceste condiții, nu se poate considera că lipsa plății unui ajutor în acest termen constituie o decizie implicită de respingere a cererii de ajutor în cauză.
- 39 În sfârșit, această interpretare literală și contextuală a articolului 75 din Regulamentul nr. 1306/2013 este coroborată pe deplin de o interpretare teleologică a acestei dispoziții. Astfel, asimilarea lipsei plății unui ajutor în termenul prevăzut la articolul 75 alineatul (1) menționat cu o decizie implicită de respingere a cererii de ajutor în cauză este dificil de conciliat cu interesele Uniunii și cu cele ale fermierilor care beneficiază de ajutoare în cadrul politicii agricole comune. Pe de o parte, în ceea ce privește Uniunea, o astfel de asimilare ar putea avea ca efect încurajarea agențiilor de plăți din statele membre să precipite verificările pe care trebuie să le efectueze în conformitate cu articolul 74 din regulamentul menționat sau chiar să nu le efectueze, situație care ar putea fi contrară obiectivului de protejare a intereselor financiare ale Uniunii, pe care articolul 58 din regulamentul menționat urmărește totuși să îl garanteze. Pe de altă parte, în ceea ce privește fermierii beneficiari, o astfel de asimilare ar însemna să îi lipsească de orice posibilitate de a obține plata după expirarea termenului respectiv, cu excepția cazului în care ar trebui să formuleze o cale de atac în acest sens, chiar dacă agenția de plăți ar intenționa să efectueze plata.
- 40 Având în vedere ansamblul considerațiilor care precedă, este necesar să se răspundă la întrebările adresate că articolul 75 alineatul (1) din Regulamentul nr. 1306/2013 trebuie interpretat în sensul că lipsa plății, de către agenția de plăți a unui stat membru, a unui ajutor solicitat de un fermier înainte de expirarea termenului prevăzut de această dispoziție nu trebuie considerată că reprezintă o decizie implicită de respingere a cererii de ajutor în cauză, independent de împrejurarea că fermierul respectiv a fost sau nu informat cu privire la efectuarea unor eventuale verificări suplimentare care ar justifica o asemenea depășire a acestui termen.

Cu privire la cheltuielile de judecată

- 41 Întrucât, în privința părților din litigiul principal, procedura are caracterul unui incident survenit la instanța de trimitere, este de competența acesteia să se pronunțe cu privire la cheltuielile de judecată. Cheltuielile efectuate pentru a prezenta observații Curții, altele decât cele ale părților menționate, nu pot face obiectul unei rambursări.

Pentru aceste motive, Curtea (Camera a noua) declară:

Articolul 75 alineatul (1) din Regulamentul (UE) nr. 1306/2013 al Parlamentului European și al Consiliului din 17 decembrie 2013 privind finanțarea, gestionarea și monitorizarea politicii agricole comune și de abrogare a Regulamentelor (CEE) nr. 352/78, (CE) nr. 165/94, (CE) nr. 2799/98, (CE) nr. 814/2000, (CE) nr. 1290/2005 și (CE) nr. 485/2008 ale Consiliului, astfel cum a fost modificat prin Regulamentul (UE) 2017/2393 al Parlamentului European și al Consiliului din 13 decembrie 2017, trebuie interpretat în sensul că lipsa plății, de către agenția de plăți a unui stat membru, a unui ajutor solicitat de un fermier înainte de expirarea termenului prevăzut de această dispoziție nu trebuie considerată că reprezintă o decizie implicită de respingere a cererii de ajutor în cauză, independent de împrejurarea că fermierul respectiv a fost sau nu informat cu privire la efectuarea unor eventuale verificări suplimentare care ar justifica o asemenea depășire a acestui termen.

Semnături